

Број: I-ОП-1-642/15
Дана: 18. марта 2016. године
НОВИ САД

Покрајински заштитник грађана – омбудсман након спроведеног поступка по притужби Ј.В. из С. у складу са чланом 42 Покрајинске скупштинске одлуке о Покрајинском заштитнику грађана – омбудсману ("Службени лист АПВ", бр. 37/2014, 40/2014 – испр. и 54/2014) Дому здравља "Др Ђорђе Бастић" Србобран упућује следеће

МИШЉЕЊЕ

Правилником о стручном усавршавању и специјализацији здравствених радника и здравствених сарадника Дома здравља "Др Ђорђе Бастић" Србобран прописани критеријум за избор кандидата за упућивање на специјализацију који се односи на године живота, те начин бодовања по овом критеријуму, ставља кандидате који су навршили више од 32 године живота у неповољнији положај, с обзиром на њихово лично својство - старосну доб.

Покрајински заштитник грађана – омбудсман је става да услов прописан Законом о здравственој заштити, који се односи на дужност здравственог радника да у здравственој установи проведе у радном односу двоструко дужи период од периода трајања специјализације, не може бити оправдање за прописивање на овај начин бодовања по предметним критеријумима.

Имајући у виду наведено мишљење, Покрајински заштитник грађана – омбудсман упућује следећу

ПРЕПОРУКУ

Потребно је да Управни одбор Дома здравља "Др Ђорђе Бастић" Србобран измени Правилник о стручном усавршавању и специјализацији здравствених радника и здравствених сарадника и критеријуме за избор кандидата за специјализацију одреди тако да се не врши дискриминација кандидата по било ком основу.

Потребно је да Управни одбор Дома здравља "Др Ђорђе Бастић" Србобран у року од 15 дана од дана пријема мишљења и препоруку обавести Покрајинског заштитника грађана – омбудсмана о предузетом.

Образложење

Покрајинском заштитнику грађана – омбудсману обратила се Ј.В. из С. притужбом на рад Дома здравља "Др Ђорђе Бастић" Србобран која се односи на садржину одредаба Правилника о стручном усавршавању и специјализацији здравствених радника и здравствених сарадника овог дома здравља. Наиме, чланом 12 наведеног правилника прописано је да се приликом доношења одлуке о избору и упућивању на специјализацију, односно стручно усавршавање, директор води посебно рачуна да кандидат својим радом стручно и организационо обезбеђује развој службе у којој ће радити по завршеној специјализацији, односно стручном усавршавању. Такође води рачуна о дужини радног стажа, просечној оцени у току студирања, резултатима рада до момента избора. Избор кандидата за специјализацију врши на основу посебних услова утврђених овим правилником и то нумеричком квантификацијом (бодовањем) по наведеним критеријумима:

- Дужина студирања;
- Просечна оцена за време студија;
- Радни стаж;
- Година живота кандидата;
- Оцена начелника службе у којој кандидат има највише радног искуства – резултати рада;
- Допринос развоју установе који оцењује директор;
- Посебни допринос у стручно, научном и практичном раду који оцењује директор.

Истим чланом прописано је:

- да се радни стаж након положеног стручног испита вреднује:
  - од 2 до 3 године радног стажа са 5 бодова;
  - од 3 до 6 година радног стажа са 15 бодова;
  - од 6 до 10 година радног стажа са 20 бодова.
- године живота кандидата рачунајући навршене године на дан истека рока за подношење пријава вреднују се:
  - до 32 године живота са 20 бодова;
  - од 32 до 35 година живота са 15 бодова;
  - од 35 до 38 година живота са 5 бодова.

Уколико по појединим критеријумима запослени не задовољава ниједан наведен у табели, сматра се да је број бодова 0.

Из наведеног произлази да се са повећањем броја година оствареног радног стажа повећава број бодова, али да кандидати који су остварили више од 10 година радног стажа, као и кандидати који наврше више од 38 година живота по овим критеријумима остварују 0 бодова.

Поступајући по притужби Покрајински заштитник грађана упутио је захтев Управном одбору Дома здравља "Др Ђорђе Бастић" Србобран, као доносиоцу предметног акта, да се изјасни о разлозима због којих је у Правилнику о стручном усавршавању и специјализацији здравствених радника и здравствених сарадника бодовање по критеријумима који се односе на године радног стажа и године живота прописано тако да кандидати који су остварили више од 10 година радног стажа и више од 38 година живота остварују 0 бодова.

У изјашњењу се наводи да је Управни одбор Дома здравља, који је доносилац овог правилника, разматрао захтев Покрајинског заштитника грађана на седници одржаној 2. фебруара 2016. године и поводом истог заузео следећи став:

При утврђивању критеријума за специјализацију Управни одбор се руководио чињеницом да предност треба дати кандидатима који су се доказали својим резултатима рада, млађим кандидатима по годинама живота, али са одређеним годинама радног искуства, као и кандидатима који могу да испуне критеријуме дефинисане Законом о здравственој заштити, а то је да ће након положеног специјалистичког испита провести у радном односу у Дому здравља најмање двоструко дужи период од периода трајања специјализације. Наводи се да је Управни одбор при дефинисању критеријума утврђених предметним правилником имао у виду искуства других здравствених установа, стандарде и моделе аката којим је регулисана ова материја. Даље се наводи да је став Управног одбора да би било потпуно непримерено упутити на специјализацију кандидата који треба да напуни 60 година живота, те није у могућности да задовољи основни законски критеријум, а то је да проведе у радном односу у Дому здравља двоструко дужи период у односу на период трајања специјализације.

Према Закону о забрани дискриминације ("Службени гласник РС", број 22/2009) дискриминација и дискриминаторско понашање представљају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима.

Чланом 4 овог закона прописано је да су сви једнаки и уживају једнак положај и једнаку правну заштиту, без обзира на лична својства, те да је свако дужан да поштује начело једнакости, односно забрану дискриминације.

Према члану 6 непосредна дискриминација постоји ако се лице или група лица, због његовог односно њиховог личног својства у истој или сличној ситуацији, било којим актом, радњом или пропуштањем, стављају или су стављени у неповољнији положај, или би могли бити стављени у неповољнији положај.

Члан 16 став 1 прописује да је забрањена дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености, а члан 23 став 1 да је забрањено дискриминисати лица на основу старосног доба.

Чланом 18 Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/2005...75/2014) прописано је да је забрањена непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство. Чланом 20 истог закона прописано је да је дискриминација забрањена у доносу на: услове за запошљавање и избор кандидата за обављање одређеног посла, услове рада и сва права из радног односа, образовање, оспособљавање и усавршавање, напредовање на послу и отказ уговора о раду.

Имајући у виду све критеријуме прописане Правилником, као и прописани начин бодовања, произлази да су године живота кандидата једини критеријум који се не односи на стручне способности и резултате рада кандидата. Будући да се број бодова које кандидати могу са остваре смањује сразмерно са повећањем година живота и то тако да кандидати који су навршили 32 и више година живота остварују мањи број бодова, те да они који су навршили више од 38 година остварују 0 бодова, очигледно је да су особе старије од 32 године стављене у неједнак положај у односу на млађе кандидате и то само с обзиром на лично својство – старосну доб. Наиме, у случају да кандидати по осталим критеријумима, који се односе на стручне способности и резултате рада остваре исти број бодова, бодовањем по критеријуму који се односе на године живота млађи кандидати оствариће већи број бодова и стећи предност на ранг листи само због година живота, што никако не може бити одлучујући услов за упућивање на специјализацију. Такође, оваквим начином бодовања кандидати који имају више од 38 година живота остварују 0 бодова, чиме су само због година живота онемогућени или им је отежано остваривање права на стручно усавршавање, односно онемогућено им је да под једнаким условима уживају право на стручно усавршавање запослених и то с обзиром на њихово лично својство – старосну доб. Чињеница да је Законом о здравственој заштити прописано да је здравствени радник дужан да у здравственој установи проведе у радном односу двоструко дужи период од периода трајања специјализације, односно уже специјализације, по положеном специјалистичком испиту, не може бити оправдање за прописивање година живота као критеријума за избор кандидата, те предметног начина бодовања по овом критеријуму, будући да је у члану 6 Правилника прописано да је лекар специјалиста, односно други здравствени радник, уколико након завршеног стручног усавршавања или образовања напусти здравствену установу пре уговореног рока, дужан да обештети здравствену установу до висине стварних трошкова нове специјализације, као и за део трошкова који се односе на онај период који је по уговору преостао да одради. Такође, оправдање за то не може бити ни чињеница да је Управни одбор при дефинисању критеријума утврђених предметним правилником имао у виду искуства других здравствених установа, стандарде и моделе аката којим је регулисана ова материја.

Повереница за заштиту равноправности поступајући по притужби поводом Правилника о стручном усавршавању и специјализацији запослених Дома здравља "М. – М.П." из И, којим је на идентичан начин био прописан начин бодовања по критеријуму који се односи на године живота кандидата, дала је Мишљење број 07-00-208/2015-02 од 31.07.2015. године да је прописивањем критеријума који односи на године живота кандидата за специјализацију, Дом здравља "М. – М.П." прекршио одредбе Закона о забрани дискриминације, због чега је овом дому здравља препоручено да убудуће води рачуна да приликом одређивања критеријума за усавршавање, као и приликом обављања других послова из своје надлежности, не крши одредбе Закона о забрани дискриминације.

На основу свега изложеног Покрајински заштитник грађана је одлучио да Дому здравља "ДР Ђорђе Бастић" Србобран упути мишљење и препоруку као у изреци.

ПОКРАЈИНСКИ ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Анико Мушкиња Хајрић